

DECIZIA Nr.341
din 6 mai 2015

**asupra sesizării de neconstituționalitate a dispozițiilor Hotărârii
Senatului nr.32 din 25 martie 2015 prin care Senatul constată că nu au
fost întrunite condițiile cerute de art.24 alin.(4) din Legea nr.96/2006
privind Statutul deputaților și al senatorilor și de art.173 din
Regulamentul Senatului, pentru a încuviința reținerea și arestarea
preventivă a domnului senator Șova Dan-Coman**

Publicată în Monitorul Oficial nr.344 din 19.05.2015

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Mihaela Senia Costinescu	— magistrat-asistent-șef

1. Pe rol se află pronunțarea asupra sesizării de neconstituționalitate privind dispozițiile Hotărârii Senatului nr.32 din 25 martie 2015, sesizare formulată de un număr de 46 de senatori din Grupul parlamentar al Partidului Național Liberal din Senat.

2. Cu Adresa nr.1.786 din 23 aprilie 2015, secretarul general al Senatului a transmis Curții Constituționale sesizarea referitoare la neconstituționalitatea dispozițiilor Hotărârii Senatului nr.32 din 25 martie 2015 prin care Senatul constată că nu au fost întrunite condițiile cerute de art.24 alin.(4) din Legea nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor și de art.173 din Regulamentul Senatului, pentru a încuviința reținerea și arestarea preventivă a domnului senator Șova Dan-Coman.

3. Sesizarea a fost formulată în temeiul art.146 lit.l) din Constituție și al art.27 alin.(1) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.2.413 din 25 aprilie 2015 și formează obiectul Dosarului nr.814L/2/2015.

4. În motivarea sesizării de neconstituționalitate autorii susțin că dispozițiile hotărârii sunt contrare dispozițiilor constituționale cuprinse în art.1 alin.(5), art.67, art.76 alin.(2) și art.147 și jurisprudenței Curții Constituționale a României, respectiv Decizia nr.392 din 17 aprilie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.325 din 15 mai 2007, și Decizia nr.261 din 8 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 17 aprilie 2015, pentru argumentele care vor fi expuse în continuare.

5. Comisia juridică a Senatului, în ședința din 18 martie 2015, cu majoritate de voturi, a hotărât întocmirea raportului de admitere a solicitării Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, transmisă Senatului României, în vederea încuviințării reținerii și arestării privind pe Șova Dan-Coman, senator în Parlamentul României, în Dosarul penal nr.122/P/2012, transmisă Senatului cu Adresa nr.2/22716 din 13 martie 2015, și să supună plenului Senatului adoptarea prezentului raport, întocmit cu respectarea prevederilor art.172 din Regulamentul Senatului, cu modificările și completările ulterioare, și solicitarea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

6. În urma dezbaterilor care au avut loc în ședința Plenului Senatului din 25 martie 2015, desfășurată cu respectarea cvorumului legal prevăzut de art.67 din Constituție, prin votul senatorilor prezenți, cererea de încuviințare a arestării senatorului Dan-Coman Șova a întrunit 79 de voturi „pentru”, 67 de voturi „împotriva”, 5 voturi fiind anulate, situație juridică ce a fost consemnată în procesul-verbal al ședinței. Procedura însă nu a fost finalizată prin formalizarea rezultatului votului în actul juridic care să îl consfințească. Concret, Senatul nu

a adoptat o hotărâre prin care să respingă cererea formulată de ministrul justiției, arătând doar că s-a pronunțat prin vot secret asupra cererii care nu a întrunit numărul de voturi necesar pentru încuviințarea reținerii și arestării unui senator, potrivit prevederilor legale în vigoare la acea dată, respectiv art.24 din Legea nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor și art.173 din Regulamentul Senatului, în conformitate cu care hotărârile prin care se soluționează astfel de cereri se adoptau cu votul majorității membrilor Camerei.

7. Inexistența unei hotărâri a Senatului privind încuviințarea sau respingerea cererii parchetului a atras sesizarea Curții Constituționale de către președintele Consiliului Superior al Magistraturii care a reclamat existența unui conflict juridic de natură constituțională dintre Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Senatul României. Curtea a constatat existența conflictului declanșat de refuzul acestuia din urmă de a redacta și publica hotărârea care atesta rezultatul votului dat în plenul Senatului și a decis că Senatul are obligația de a redacta hotărârea adoptată în ședința din 25 martie 2015 prin care s-a pronunțat cu privire la cererea de încuviințare a arestării senatorului Dan-Coman Șova, de a comunica hotărârea autorităților publice competente și de a o publica în Monitorul Oficial al României, Partea I.

8. Autorii sesizării consideră că redactarea Hotărârii Senatului nr.32 din 25 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.271 din 22 aprilie 2015, prin care Senatul constată că nu au fost întrinite condițiile cerute de art.24 alin.(4) din Legea nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor și de art.173 din Regulamentul Senatului, pentru a încuviința reținerea și arestarea preventivă a domnului senator Șova Dan-Coman s-a făcut cu încălcarea dispozițiilor constituționale cuprinse în art.76 alin.(2), potrivit cărora toate hotărârile adoptate de Camera Deputaților sau de Senat, în ședințe separate, cu excepția celor referitoare la regulamentele proprii de organizare și funcționare se adoptă cu votul majorității membrilor prezenți în fiecare Cameră. De asemenea, hotărârea Senatului nu respectă Decizia Curții Constituționale nr.261 din 8 aprilie 2015, atestarea rezultatului votului dat cu privire la cererea de încuviințare a arestării neputând fi făcută printr-o „hotărâre de constatare” care lasă loc la interpretări. Senatul trebuia să își asume decizia prin care încuviințează ori nu reținerea și arestarea preventivă a senatorului în cauză.

9. Mai mult, autorii susțin și încălcarea unor dispoziții regulamentare, întrucât Biroul permanent a transmis Comisiei juridice, în vederea redactării proiectului de hotărâre a Senatului, Decizia Curții Constituționale nr.261 din 8 aprilie 2015, deși prevederile Regulamentului de organizare și funcționare a serviciilor Senatului, aprobat prin Hotărârea Biroului permanent nr.14/2013 privind structura organizatorică a serviciilor Senatului, prevăd că Serviciul proceduri și evidență legislativă redactează proiectele de hotărâri ale Senatului, precum și corespondența asociată acestora.

10. Având în vedere argumentele expuse, autorii sesizării solicită admiterea criticilor de neconstituționalitate a Hotărârii Senatului nr.32 redactată în data de 22 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.271 din 22 aprilie 2015.

11. În temeiul art.27 alin.(2) din Legea nr.47/1992, Curtea Constituțională a solicitat punctul de vedere al Biroului permanent al Senatului asupra sesizării de neconstituționalitate.

12. Biroul permanent al Senatului a transmis, sub semnătura președintelui Senatului, prin Adresa nr.XXXV/1.961 din 5 mai 2015, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.2.595 din 5 mai 2015, punctul său de vedere care, în prima parte a conținutului său, aduce justificări cu privire la modalitatea în care Camera Parlamentului a acționat cu privire la soluționarea cererii adresate de ministrul justiției privind încuviințarea reținerii și arestării senatorului Dan-Coman Șova, aspecte ce au făcut obiectul analizei într-o altă cauză dedusă judecății Curții Constituționale, soluționată prin Decizia nr.261 din 8 aprilie 2015. Astfel, se arată că hotărârea parlamentară încorporează voința politică a deputaților sau senatorilor, după caz, într-o matrice procedurală privită ca o condiție *sine qua non* chiar a existenței actului ca atare. O hotărâre, ca act al Parlamentului, există în măsura în care sunt întrinite cumulativ toate elementele care concură la existența sa: inițierea ei regulamentară; examinarea într-o comisie permanentă și întocmirea de către aceasta a unui raport; înscrierea raportului pe ordinea de zi a plenului; dezbaterea în plen; votarea cu majoritatea necesară adoptării ei și publicarea în Monitorul Oficial al României. Dacă unul din aceste elemente constitutive lipsește, nu se poate vorbi de existența hotărârii ca act al Parlamentului producător de efecte juridice. Matricea procedurală a unei hotărâri parlamentare are în vedere dispozițiile legale aplicabile condițiilor de fapt, subiectelor de drept și contextul relațiilor sociale în care se exprimă o

anumită voință politică. Dacă acestea nu sunt întrunite, manifestarea de voință politică — exprimată prin vot — nu se poate obiectiva într-un act care să producă efectele scontate. Una dintre aceste condiții este majoritatea de voturi cerută pentru adoptarea unui act dintre cele menționate în art.67 din Constituție. Orice manifestare de voință, fie ea politică sau juridică, rămâne o stare de fapt, dacă nu întrunește condițiile procedural prestabilite pentru a se converti într-un act politic sau juridic, după caz.

13. În ședința din 25 martie 2015 s-a supus votului membrilor Senatului cererea adresată de ministrul justiției, domnul Robert Marius Cazanciuc, referitoare la încuviințarea cererii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție de reținere și arestare a senatorului Dan-Coman Șova. Neîntrunindu-se majoritatea legală și regulamentară, Senatul nu avea dreptul să adopte o hotărâre. Dacă hotărârea ar fi fost totuși adoptată, aceasta ar fi putut deveni obiectul unei sesizări a Curții Constituționale pe motiv că într-un stat de drept, recunoscut constituțional prin art.1 alin.(3) din Constituție, nu se respectă legile și celelalte dispoziții legale aplicabile unei situații sau realități sociale date, or Constituția impune în art.1 alin.(5) principiul potrivit căruia respectarea legilor este obligatorie. În pofida acestor principii de drept și a oricărei logici juridice, precum și a practicii nedezmințite și repetate a Senatului de a nu adopta hotărâri în cazul în care cererea de încuviințare a reținerii și arestării unui senator nu întrunește condiția legală a majorității de voturi impusă de o normă juridică aplicabilă în cazul dat și a cărei constituționalitate nu a fost infirmată de Curtea Constituțională, „această instanță de contencios constituțional a reținut că ar fi existat un conflict juridic de natură constituțională între Senat și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, declanșat de refuzul Senatului de a redacta și publica hotărârea care atestă rezultatul votului dat în Plenul Senatului la data de 25 martie 2015”.

14. Cu privire la criticile de neconstituționalitate ce vizează Hotărârea Senatului nr.32/2015, Biroul permanent arată că Senatul s-a conformat întru totul obligației impuse prin Decizia Curții Constituționale nr.261 din 8 aprilie 2015 și a redactat o hotărâre prin care atestă rezultatul votului dat cu privire la cererea de încuviințare a arestării senatorului Dan-Coman Șova. Considerentele expuse în Decizia Curții Constituționale nr.261 din 8 aprilie 2015 sunt apreciate „ca fiind lipsite de relevanță în ceea ce privește obligația stabilită în sarcina Senatului, care este una punctuală, concretă. Considerentele deciziei se referă la supremația dispozițiilor art.76 alin.(2) din Constituție față de orice norme legale și regulamentare cu forță juridică inferioară Legii fundamentale. Obligația Senatului nu decurge din considerentele unei decizii a Curții, ci din dispozitivul acesteia”.

15. Biroul permanent al Senatului mai arată că „Hotărârea Senatului nr.32/2015 are un caracter juridic de netăgăduit. Deși este o hotărâre prin care se atestă rezultatul unui vot exprimat în plen, aceasta are certe efecte juridice, care constau în neîncuviințarea cererii de reținere și arestare a senatorului Dan-Coman Șova. Domeniul de reglementare al hotărârii a cărei constituționalitate este contestată îl constituie relațiile sociale ce apar pe parcursul procesului penal și au legătură cu probele și dovezile deținute de procurorul de caz. De asemenea, hotărârea are relevanță în contextul social în care se prefigurează vinovăția senatorului Dan-Coman Șova.” Se apreciază că „este illogic juridic să extinzi considerentele și dispozitivul unei decizii a Curții (n.r. Decizia nr.392 din 17 aprilie 2007), care se referă strict la o situație juridică determinată și reglementată de o normă legală neconstituțională, la un alt context social și juridic, aflat sub incidența unor norme legale a căror constituționalitate nu a fost infirmată formal de Curtea Constituțională. Dacă prin absurd am accepta acest raționament, am afecta grav siguranța și stabilitatea ordinii juridice generale, deoarece s-ar permite oricărui subiect de drept să aprecieze că o dispoziție legală este neconstituțională, întrucât Curtea ar fi infirmat anterior constituționalitatea unei prevederi legale asemănătoare sau chiar identice. Acesta este pericolul unei astfel de logici, de natură să afecteze stabilitatea raporturilor juridice interne. Dacă instanța de contencios constituțional nu ia măsuri împotriva acestui pericol, devine ea însăși, fără voie, promotoare a instabilității și insecurității juridice.”

16. În concluzie, Biroul permanent al Senatului solicită Curții Constituționale să constate netemeinicia sesizării și să o respingă ca atare.

CURTEA,

examinând sesizarea, punctul de vedere al Biroului permanent al Senatului, lucrările și documentele depuse la dosar, raportul întocmit de judecătorul-raportor, Hotărârea Senatului nr.32 din 25 martie 2015, precum și dispozițiile Legii nr.47/1992, reține următoarele:

17. Curtea Constituțională, în temeiul prevederilor art.146 lit.l) din Constituție și al dispozițiilor art.27 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a fost sesizată să se pronunțe asupra constituționalității Hotărârii Senatului nr.32 din 25 martie 2015.

18. În vederea soluționării prezentei sesizări, Curtea procedează, mai întâi, la verificarea admisibilității acesteia. Astfel, Curtea constată că actul juridic supus controlului este o hotărâre care aparține plenului Senatului, sesizarea fiind formulată de un grup parlamentar, care, potrivit dispozițiilor legale, are calitatea de titular al sesizării. În acord cu jurisprudența anterioară a instanței constituționale, o condiție de admisibilitate a sesizărilor privind neconstituționalitatea hotărârilor parlamentare o constituie *relevanța constituțională a obiectului respectivelor hotărâri*. Curtea a constatat că pot fi supuse controlului de constituționalitate numai hotărârile Parlamentului, adoptate după conferirea noii competențe, hotărâri care afectează valori, reguli și principii constituționale sau, după caz, organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional (a se vedea deciziile nr.53 și 54 din 25 ianuarie 2011, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.90 din 3 februarie 2011, Decizia nr.307 din 28 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.293 din 4 mai 2012, Decizia nr.783 din 26 septembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.684 din 3 octombrie 2012). În aplicarea acestor considerente, a căror obligativitate nu poate fi pusă la îndoială, Curtea reține că obiectul Hotărârii Senatului nr.32 din 25 martie 2015, respectiv soluționarea cererii de încuviințare a reținerii și arestării senatorului Dan-Coman Șova, se situează indubitabil în materia constituțională, câtă vreme cererea ministrului Justiției a fost formulată și soluționată în temeiul art.72 alin.(2) din Constituție. De asemenea, pentru a ne raporta la noțiunile menționate în jurisprudența Curții, respectiv valori, principii sau reguli constituționale, este evident că, în speță, obiectul hotărârii este nemijlocit legat de regulile consacrate de art.76 din Constituția României, care stabilește majoritățile cu care se adoptă actele Parlamentului. Având în vedere cele precizate, Curtea constată existența relevanței constituționale a obiectului hotărârii criticate, această condiție de admisibilitate fiind astfel îndeplinită în cauză.

19. **Obiectul sesizării de neconstituționalitate** îl constituie Hotărârea Senatului nr.32 din 25 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.271 din 22 aprilie 2015, prin care Senatul constată că nu au fost întrunite condițiile cerute de art.24 alin.(4) din Legea nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor și de art.173 din Regulamentul Senatului, pentru a încuviința reținerea și arestarea preventivă a domnului senator Șova Dan-Coman.

20. Autorii sesizării susțin că această hotărâre contravine prevederilor constituționale ale art.1 alin.(5) referitoare la principiul legalității și supremației Constituției, art.67 care consacră cvorumul legal al ședințelor Parlamentului, art.76 alin.(2) privitor la cvorumul de adoptare a actelor Parlamentului și ale art.147 alin.(4) care statuează cu privire la caracterul obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.

21. În ședința din 16 martie 2015, Biroul permanent al Senatului a hotărât trimiterea la Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări a scrisorii ministrului Justiției prin care acesta transmitea Senatului cererea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție privind încuviințarea reținerii și arestării preventive a domnului senator Șova Dan-Coman, însoțită de referatul Direcției Naționale Anticorupție din 13 martie 2015, întocmit în Dosarul penal nr.122/P/2012.

22. În ședința din 18 martie 2015, Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări, cu majoritate de voturi, a hotărât întocmirea raportului de admitere a solicitării Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și să supună plenului Senatului spre dezbatere și adoptare raportul comisiei, întocmit în temeiul prevederilor art.172 din Regulamentul Senatului.

23. La data de 25 martie 2015, pe ordinea de zi a Senatului a fost înscrisă cererea de încuviințare a reținerii și arestării senatorului Dan-Coman Șova. După dezbateri, membrii Senatului s-au pronunțat, prin vot secret, asupra cererii, care a primit 79 de voturi „pentru”, 67 de voturi „contra” și 5 voturi au fost anulate. În temeiul art.24 din Legea nr.96/2006 și al art.173 din Regulamentul Senatului, în conformitate cu care hotărârile prin care se soluționează astfel de cereri se adoptă cu votul majorității membrilor Camerei, s-a apreciat că nu a fost întrunit numărul de voturi necesar pentru încuviințarea reținerii și arestării unui senator. Procedura însă nu a fost finalizată prin formalizarea rezultatului votului în actul juridic

care să îl consfințească — hotărârea Senatului, redactarea acesteia constituind o operațiune tehnico-juridică obligatorie, întrucât documentul astfel întocmit este cel în baza căruia votul care a avut loc în plenum Camerei produce efecte juridice.

24. În temeiul art.146 lit.e) din Constituție, Curtea Constituțională a fost sesizată de președintele Consiliului Superior al Magistraturii cu soluționarea unui conflict juridic de natură constituțională între Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Senatul României și a constatat că refuzul Senatului de a redacta și publica hotărârea adoptată în ședința plenului din 25 martie 2015 echivalează cu neîndeplinirea unei obligații constituționale, legale și regulamentare, care angajează această autoritate publică într-un conflict juridic de natură constituțională cu autoritatea care a solicitat încuviințarea arestării unui senator. Prin Decizia nr.261 din 8 aprilie 2015, Curtea a obligat Senatul să redacteze hotărârea adoptată în ședința plenului din 25 martie 2015 prin care a decis cu privire la cererea de încuviințare a arestării senatorului Dan-Coman Șova, să comunice hotărârea autorităților publice competente și să o publice în Monitorul Oficial al României, Partea I.

25. Prin decizia menționată, Curtea a reținut că în exercitarea atribuțiilor constituționale, potrivit art.67 din Constituție referitor la „*Actele juridice și cvorumul legal*”, Camera Deputaților și Senatul adoptă legi, hotărâri și moțiuni, în prezența majorității deputaților și senatorilor. Prevederile constituționale menționate stabilesc categoriile de acte juridice pe care le adoptă Parlamentul, precum și cvorumul legal necesar desfășurării ședințelor celor două Camere.

26. În ceea ce privește adoptarea hotărârilor fiecărei Camere sau ale Camerelor reunite ale Parlamentului, Legea fundamentală stabilește, în cuprinsul art.76 alin.(1) și (2), cvorumul decizional necesar adoptării acestor acte juridice, realizând o distincție între hotărârile parlamentare care se adoptă cu majoritatea absolută de voturi, recte cele referitoare la adoptarea sau modificarea regulamentelor parlamentare, și hotărârile care se adoptă cu majoritate simplă de voturi. Așadar, se constată că, potrivit dispozițiilor constituționale, în condițiile respectării cvorumului legal de ședință, regula care guvernează adoptarea hotărârilor Parlamentului este întrunirea cvorumului decizional al majorității simple de voturi, respectiv jumătate plus unu din numărul senatorilor și/sau deputaților prezenți la ședință, excepțiile de la această regulă fiind expres prevăzute de Legea fundamentală. Astfel, pe lângă situația reglementată de art.76 alin.(1) referitoare la hotărârile prin care se adoptă sau se modifică regulamentele parlamentare, Constituția mai prevede patru situații în care Parlamentul, în Camere reunite, adoptă hotărâri cu votul majorității absolute a membrilor săi, respectiv jumătate plus unu din numărul senatorilor și deputaților, și anume în cazurile care privesc: suspendarea Președintelui României — art.95 alin.(1), acordarea încrederii Guvernului — art.103 alin.(3), adoptarea unei moțiuni de cenzură prin care se retrage încrederea Guvernului — art.113 alin.(1) sau adoptarea unei moțiuni de cenzură în procedura angajării răspunderii Guvernului — art.114 alin.(2). De asemenea, Constituția cere întrunirea unei majorități calificate de vot, respectiv două treimi din numărul deputaților și senatorilor, în cazul hotărârii adoptate în ședința comună a Camerelor Parlamentului prin care Președintele României este pus sub acuzare pentru înaltă trădare. Din analiza acestor dispoziții constituționale, rezultă că toate hotărârile adoptate de Camera Deputaților sau de Senat, în ședințe separate, cu excepția celor referitoare la regulamentele proprii de organizare și funcționare, urmează regula stabilită de dispozițiile art.76 alin.(2) din Constituție, respectiv se adoptă cu votul majorității membrilor prezenți în fiecare Cameră.

27. În aplicarea dispozițiilor constituționale este jurisprudența constantă a Curții Constituționale care, prin Decizia nr.989 din 1 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.716 din 22 octombrie 2008, a constatat că art.155 alin.(3) din Regulamentul Camerei Deputaților, potrivit căruia cererea privind urmărirea penală a membrilor Guvernului „[...] se adoptă cu votul a cel puțin două treimi din numărul deputaților”, contravine art.76 alin.(2) din Constituție și, în consecință, este neconstituțional. De asemenea, prin Decizia nr.990 din 1 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.716 din 22 octombrie 2008, instanța constituțională a constatat că dispozițiile art.150 alin.(3) din Regulamentul Senatului, care prevedeau că hotărârea privind urmărirea penală a membrilor Guvernului „[...] se adoptă cu votul majorității senatorilor”, sunt neconstituționale prin raportare la prevederile art.76 alin.(2) din Constituție. În fine, pentru același fundament constituțional, prin Decizia nr.392 din 17 aprilie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.325 din 15 mai 2007, au fost declarate

neconstituționale prevederile art.11 alin.(3) din Legea nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, care dispuneau că hotărârea prin care Parlamentul își exprimă punctul de vedere asupra referendumului inițiat de Președintele României se adoptă „cu votul majorității deputaților și senatorilor”.

28. Tot astfel, prin Decizia nr.261 din 8 aprilie 2015, Curtea a observat că Legea fundamentală consacră în titlul III — Autorități publice, capitolul I — Parlamentul, în secțiunea a 2-a referitoare la Statutul deputaților și senatorilor, un regim constituțional identic al membrilor Parlamentului. Acesta este confirmat printr-o jurisprudență constantă a Curții Constituționale, care obligă la interpretarea normelor constituționale în sensul reglementării unui regim juridic nediferențiat pentru deputați și senatori, circumscris de către legiuitorul constituant domeniului legii organice, în vreme ce regulile de ordin procedural sunt stabilite prin regulamentele fiecărei Camere, în temeiul principiului autonomiei regulamentare prevăzut de art.64 alin.(1) din Constituție. Autonomia regulamentară dă dreptul Camerelor Parlamentului de a dispune cu privire la propria organizare și procedurile de desfășurare a lucrărilor parlamentare. Ea constituie expresia statului de drept, a principiilor democratice și poate opera exclusiv în cadrul limitelor stabilite de Legea fundamentală. Autonomia regulamentară nu poate fi exercitată în mod discreționar, abuziv, cu încălcarea atribuțiilor constituționale ale Parlamentului sau a normelor imperative privind procedura parlamentară. Normele regulamentare reprezintă instrumentele juridice care permit desfășurarea activităților parlamentare în scopul îndeplinirii atribuțiilor constituționale ale forului legislativ și trebuie interpretate și aplicate cu bună-credință și în spiritul loialității față de Legea fundamentală (a se vedea și Decizia Curții Constituționale nr.209 din 7 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.188 din 22 martie 2012).

29. Ca urmare a pronunțării Deciziei nr.261 din 8 aprilie 2015, Senatul a redactat Hotărârea nr.32 din 25 martie 2015, prin care, în articolul unic, constată că nu au fost întrunite condițiile cerute de art.24 alin.(4) din Legea nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor și de art.173 din Regulamentul Senatului, pentru a încuviința reținerea și arestarea preventivă a domnului senator Șova Dan-Coman, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.271 din data de 22 aprilie 2015.

30. Examinând constituționalitatea actului adoptat, Curtea reține că, potrivit dispozițiilor art.24 din Legea nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, care reglementează „Procedura în caz de reținere, arestare sau percheziție”, cererea de reținere, arestare sau percheziție a deputatului ori a senatorului se adresează de către ministrul justiției președintelui Camerei din care face parte deputatul sau senatorul, care aduce de îndată cererea la cunoștința Biroului permanent, după care o trimite Comisiei juridice respective. Comisia întocmește un raport asupra căruia hotărăște prin votul secret al majorității membrilor săi. Cererea ministrului justiției, însoțită de raportul Comisiei juridice, se supune spre dezbateră și adoptare plenului Camerei din care face parte deputatul sau senatorul, în termen de 5 zile de la depunerea raportului. Potrivit alin.(4) al art.24 din lege, „Camera hotărăște asupra cererii cu votul secret al majorității membrilor săi. Hotărârea Camerei se comunică de îndată ministrului justiției și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, în termen de 3 zile. Data comunicării către ministrul justiției este data intrării în vigoare a hotărârii.”

31. Potrivit Deciziei nr.261 din 8 aprilie 2015, „Camera Parlamentului, respectând procedura constituțională și legală, are libertatea deplină de a decide cu privire la această cerere, prin hotărârea adoptată în ședința plenului exercitându-și dreptul de a aproba sau de a respinge cererea cu un atare obiect. Nici Constituția și nici Legea nr.96/2006 nu face distincție între hotărârile adoptate în funcție de soluția rezultată ca urmare a exprimării votului membrilor Camerei respective: încuviințarea reținerii, arestării sau percheziționării deputatului ori a senatorului sau refuzul încuviințării măsurilor procesual penale menționate.”

32. Având în vedere aceste considerente de principiu, Camera Parlamentului are posibilitatea fie să aprobe cererea de reținere, arestare sau percheziție a deputatului ori a senatorului, dacă sunt întrunite condițiile constituționale, legale sau regulamentare, fie să respingă cererea, dacă nu sunt întrunite aceste condiții.

33. Relevante sub aspectul supus analizei Curții sunt cele statuate de instanța constituțională recent prin Decizia nr.260 din 8 aprilie 2015 referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a dispozițiilor art.173 din Regulamentul Senatului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.318 din 11 mai 2015. Curtea a reținut că „legiuitorul trebuie să se raporteze la reglementările ce reprezintă un reper de claritate, precizie și previzibilitate,

iar erorile de apreciere în redactarea actelor normative nu trebuie să se perpetueze în sensul de a deveni ele însele un precedent în activitatea de legiferare; din contră, aceste erori trebuie corectate pentru ca actele normative să contribuie la realizarea unei securități sporite a raporturilor juridice [...]; *mutatis mutandis*, activitatea parlamentară trebuie să se orienteze după aceleași reguli, în sensul de a se raporta la Constituție și jurisprudența Curții Constituționale, ceea ce echivalează cu îndepărtarea de la o reglementare legală care pune aceleași probleme de constituționalitate precum cea analizată în cauza de față”. Mai mult, prin aceeași decizie, Curtea a statuat că „Senatul nu are opțiunea de a alege între aplicarea unei legi (organice, în cazul de față) sau a Constituției, din moment ce art.1 alin.(5) consacră, în mod expres, supremația Constituției și respectarea acesteia, iar art.76 alin.(2) din Constituție și jurisprudența Curții Constituționale sunt neechivoce cu privire la majoritatea de vot necesară a fi întrunită pentru adoptarea hotărârilor parlamentare, altele decât cele care privesc ipotezele de excepție reglementate prin Constituție” (paragraful 31). „Pe de altă parte, este evident că sediul materiei pentru stabilirea majorității de vot necesare adoptării actelor Parlamentului îl constituie Constituția, iar reglementările acesteia în această materie pot fi reluate în regulamentele parlamentare, și nu în legi. De aceea, într-o bună tehnică legislativă, legile care prin obiectul lor de reglementare se află într-o conexiune cu regulamentele parlamentare ar putea cuprinde o normă de trimitere la textul din Regulamentul Senatului/Camerei Deputaților care reglementează majoritatea de vot necesară a fi întrunită pentru încuviințarea sau nu a cererii de reținere, arestare sau percheziție a membrilor Senatului sau Camerei Deputaților, după caz; de altfel, chiar și în lipsa unei astfel de trimeri, este de la sine înțeles că hotărârea se adoptă potrivit art.76 alin.(2) din Constituție” (paragraful 32).

34. În cazul de față, Senatul își întemeiază hotărârea pe prevederile art.173 din Regulamentul Senatului și pe cele ale art.24 alin.(4) din Legea nr.96/2006. Cu privire la neconstituționalitatea dispozițiilor art.173 din regulament, prin Decizia nr.260 din 8 aprilie 2015, mai sus menționată, la paragraful 33, Curtea a constatat că, deși toate argumentele reținute converg spre concluzia neconstituționalității textului regulamentar criticat, întrucât, ulterior sesizării sale, a fost adoptată Hotărârea Senatului nr.25/2015 privind modificarea art.173 din Regulamentul Senatului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.217 din 31 martie 2015, care la articolul unic prevede că „*Senatul hotărăște asupra cererii cu votul secret al majorității senatorilor prezenți*”, critica de neconstituționalitate a rămas fără obiect, drept pentru care Curtea a respins sesizarea ca devenită inadmisibilă. Cu alte cuvinte, Senatul a modificat textul regulamentar supus controlului de constituționalitate, după sesizarea Curții, dar anterior pronunțării instanței constituționale, împiedicând pe această cale adoptarea unei decizii prin care s-ar fi constatat neconstituționalitatea normei criticate.

35. În paralel, pentru a înlătura neconstituționalitatea dispozițiilor legale, la data de 23 aprilie 2015, Parlamentul a adoptat Legea nr.90/2015 pentru modificarea art.24 alin.(4) din Legea nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.280 din 27 aprilie 2015, noul text de lege având următorul conținut: „(4) *Camera hotărăște asupra cererii cu votul secret al majorității membrilor prezenți, în condițiile respectării prevederilor art.67 din Constituția României, republicată. Hotărârea Camerei se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și se comunică de îndată ministrului justiției.*”

36. Or, împrejurarea că instanța constituțională a fost pusă în situația de a respinge, ca devenită inadmisibilă, sesizarea formulată cu privire la dispozițiile art.173 din Regulament, în temeiul unor norme cu caracter procedural (dispozițiile în forma criticată pentru neconstituționalitate încetând a mai fi în vigoare la data pronunțării deciziei prin care s-a realizat controlul de constituționalitate), precum și împrejurarea că dispozițiile din Legea nr.96/2006 au fost modificate în sensul punerii lor în acord cu Legea fundamentală nu pot avea ca efect indirect validarea unui act al Parlamentului, adoptat anterior modificărilor menționate, în temeiul acestor dispoziții contrare Constituției. Dimpotrivă, aceste aspecte ridică problema caracterului loial al colaborării între instituțiile statului și al raportării acestora la principiile și valorile constituționale. Prin urmare, Curtea constată că, prin Hotărârea nr.32 din 25 martie 2015, Senatul își fundamentează rezultatul votului pe dispoziții legale și reglementare contrare Constituției, care conferă acestuia alte efecte juridice decât cele prevăzute de Legea fundamentală. Potrivit preambulului hotărârii, cererea referitoare la încuviințarea reținerii și arestării preventive a senatorului Dan-Coman Șova a primit 79 de voturi „pentru”, 67 de voturi „contra” și 5 voturi au fost anulate. Reținând în articolul unic

neîndeplinirea condițiilor cerute de art.24 alin.(4) din Legea nr.96/2006 și de art.173 din Regulamentul propriu, care consacră cvorumul decizional al majorității absolute în cazul încuviințării reținerii și arestării preventive, Senatul atribuie rezultatului votului un alt efect juridic decât cel pe care îl prevede Constituția. În concluzie, Curtea constată că hotărârea Senatului este neconstituțională prin raportare la dispozițiile art.1 alin.(5) și art.76 alin.(2) din Constituție.

37. Având în vedere argumentele reținute în prealabil, Curtea apreciază că hotărârea prin care Senatul răspunde cererii de încuviințare a reținerii sau arestării unui membru al Camerei trebuie să fie adoptată cu respectarea dispozițiilor constituționale referitoare la cvorumul de adoptare, respectiv cu majoritatea membrilor prezenți la ședința plenului Senatului în care se supune aprobării cererea adresată de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin intermediul ministrului justiției.

38. Pentru considerentele expuse, în temeiul art.146 lit.I) și al art.147 alin.(4) din Constituție, al art.1, 3, 10 și 27 din Legea nr.47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea de neconstituționalitate și constată că Hotărârea Senatului nr.32 din 25 martie 2015 prin care Senatul a constatat că nu au fost întrunite condițiile cerute de art.24 alin.(4) din Legea nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor și de art.173 din Regulamentul Senatului, pentru a încuviința reținerea și arestarea preventivă a domnului senator Șova Dan-Coman, este neconstituțională, întrucât a fost adoptată în temeiul unor dispoziții legale și regulamentare care contraveneau prevederilor art.76 alin.(2) din Constituție.

Decizia este definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Senatului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea

I.

Pronunțată în ședința din data de 6 mai 2015.